

Görög Márta „A személyiségi értékek posthumus védelme – Gondolatok a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogutódlása körében” címmel védte meg disszertációját

Az értekezés fő célkitűzése annak, a Törő Károly által feltett kérdésnek a megválaszolása volt, hogy a polgári jog védi-e általánosságban a személyiséget. S e kérdés-feltevés súlya az általánosság kifejezésre helyeződött, mely általánosság kitételben fontos szerepet tulajdonítottunk a posthumus személyiségvédelemnek. Vizsgálódásunk így elsődlegesen az elhunyt személyiségi jogainak védelmére korlátozódott. További célként az értekezés bemutatva a kegyeleti jog, az elhunyt emlékét érintő tipikus tényállásokban megtestesülő személyiségi jogot érő jogsértéseket, kísérletet tett az elhunyt személyiségi joga, személyiségvédelme fogalmi deficitjének feloldására. Mellékcélként megfogalmazódott az elhunyt személyiségi jogi értékei katalógusának, védelmének tematikus igényű rendszerbe foglalása is. Az értekezésnek fontos célja az általános személyiségi jog védelme körében a nem vagyoni kártérítés, mint a jogirodalomban sok szerző által elsődleges védelmi eszköznek tekintett jogkövetkezmény és a személyiségi jogok viszonyrendszerének bemutatása is. Ebben a körben, szoros összefüggésben az értekezés fő célkitűzésével, további cél volt a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogutódlásáról vallott gondolatok bemutatásán túlmenően a szabad jogutódlásról vallott nézet melletti érvek és ellenérvek felvázolása. Ennek eredményeként megfogalmazásra kerültek az igény szabad jogutódlásának szabályozásához fűződő reflexiók. Az értekezés a fentebb megjelölt célkitűzéseknek megfelelően kísérletet tesz a posthumus személyiségvédelem lényegi jellemzői megismertetésére, e körben szabályozási javaslatokat tesz, illetőleg értékelni próbálja a jelenlegi jogszabályi rendelkezések gyakorlati megvalósulását. Az értekezés lényegi mondanivalója három címben jelenik meg: 1) Az elhunytak „személyiségi értékeinek” Polgári Törvénykönyv szerinti védelme, 2) a nem vagyoni kártérítés alkalmazásának az általános személyiségi jogra történt kiterjesztése, 3) a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogutódlásáról kifejtett gondolatok. Ahhoz, hogy hitelt érdemlően taglalni és bizonyítani tudjuk a posthumus személyiségvédelem fogalmi és jogintézményi szükségességét alaptételként vissza kellett térni Balás P. Elemér gondolatvilágához, negatívumként megközelített személyiség fogalmához. Miután a személyiség a jog szempontjából negatívumot jelent, a külvilág tagadását, így a személyiség a halállal nem szűnik meg, a halál után is aktuális lehet. Hiszen „az elhalt ember személyisége az igazi »erkölcsi« személy.” A személyiség fennmaradása, védelemben részesítésének igénye álláspontunk szerint szoros összefüggést mutat a kegyelet mind erkölcsi, mind jogi követelményeivel. Ennek megfelelően az értekezés – a teljesség igénye nélkül figyelembe véve célját és annak rendeltetését – szűk körben rendelkezik a kegyelet erkölcsi szabályairól, illetve a síremlékhez, sírhelyhez kapcsolódó kegyeletről. Az értekezés következő fejezetében a posthumus személyiségi értékek sérelmét megvalósító

tényállások elemzésére, a közszereplők sajátos jogi helyzetének bemutatására, szabályozási javaslatok tételére tett kísérletet. A személyiségi jogok post mortem érvényesíthetősége szükségessé és aktuálissá tette a kegyeleti jogosultak vizsgálatát egyaránt. Az értekezés második címében került bemutatásra a nem vagyoni kártérítés és az általános személyiségi jog közti kapcsolat jogintézményi fejlődése. A jogintézményi fejlődés ismertetése körében az értekezés a jogalkalmazási gyakorlatból is merített példákat. Az értekezés harmadik címében helyezkedik el az értekezés alcímében megfogalmazott gondolatsor, mely a nem vagyoni kártérítés iránti igény jogutódlása körébe tartozó kérdéseket feszegeti. Az értekezés külön pontokat szentel a szabad jogutódlás kapcsán elhangzó érvek és ellenérvek bemutatásának, tovább, de lege ferenda megfogalmazza a lehetséges szabályozási javaslatot.

*Dr. Görög Márta
egyetemi adjunktus*